

iS, iq.kafoa''''
m%{d.wof, dafla''''

පාටලී ගාමීය සූත්‍රය හා වාසිජටෝපම සූත්‍රය

www.buddhismforyou.org

ආචාර්ය පූජනීය
මිරස්සේ ධම්මික ස්වාමීන් වහන්සේ

“පුඤා ප්‍රභා”
සිරි සුදස්සනාරාම සදහම් සෙනසුන
පන්නිපිටිය පාර,
ධන්තරමුල්ල.

මුද්‍රණය
පියසිරි මුද්‍රණාලය සහ සමාගම
අංක 469, අතුරුගිරිය පාර, මාලබේ.
ෆොන් : 011-2561551

පුණ්‍යානුමෝදනාව

- ❖ ආරාමයේ වැඩවසන ආරාමාධිපති වහන්සේ ඇතුළු සියළුම ස්වාමීන් වහන්සේලාට කායික හා මානසික සුවයන්, උතුම් වූ චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය අවබෝධ වේවායි ප්‍රාර්ථනා කිරීමත්,
- ❖ සදහම් ග්‍රන්ථය කියවන ඔබ අප සැමටත්, මුද්‍රණය කර දුන් පියසිරි මුද්‍රණාලයාධිපති ඇතුළු කාර්යය මණ්ඩලයටත් සසර දුක් කෙලවර උතුම් නිවන් අවබෝධය පිණිසත්,
- ❖ දෙමව්පියන් ඇතුළු පවුලේ සැමට කායික හා මානසික සුවයන් ප්‍රාර්ථනා කරමින් මේ සදහම් ග්‍රන්ථය පූජා කරනු ලබන්නේ දෙසැම්බර් මස 28 වන දින උපන්දිනය යෙදෙන අනුෂ්කා ඉඤ්චරී අමරසිංහ විසිනි.

සඳහම් ගමනකට එකතුවෙන්න

අප විසින් පවත්වනු ලබන ධර්මදේශනා ඇසුරින් මෙම ධර්ම ග්‍රන්ථ පෙළ ඵලිඳක්වනු ලැබේ. තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් විවිධ අවස්ථාවන්හි විවිධ පුද්ගලයන් මුල්කරගෙන දේශනා කළ උතුම් සූත්‍ර දේශනා මෙම ධර්ම දේශනාවල සාකච්ඡා කොට ඇත. අප විසින් මෙම ධර්ම දේශනා සිදුකරන්නේ සෑම අයෙකුටම වටහාගත හැකි ආකාරයෙනි. මේ නිසා යම් අයෙකුට ඉතාම සරල විය හැකිය. තවත් අයෙකුට ඉගෙන ගත හැකි බොහෝ දේ නිබ්බිය හැකිය. ඔබ ඔබගේ දැනුම අනුව ධර්මය දැකීමට උත්සාහ ගන්න. දැනුම, අවබෝධයක් බවට පත්කර ගැනීමටත්, එම අවබෝධය සමාධිය ඔස්සේ වතුරාර්ය සත්‍ය අවබෝධය නම් වූ ප්‍රඥාව තෙක් දියුණු කරගැනීමට උත්සාහ ගැනීම අරමුණු විය යුතුය. ලෝභ, ද්වේෂ, මෝහ ආදී කෙලෙස් මුළුමනින් බැහර වූ තැන නිවීමයි. එසේ නොමැතිව, “මම, මගේ” නම් වූ තෘෂ්ණාවෙන් අල්ලා ගැනීම, වැරදි වූ ආත්ම දෘෂ්ඨිය, අස්මි මානය ආදී කෙලෙස්වලින් යුතුව “මම ධර්ම දනිමි”යි සිතීම ගැන තම තමන් විසින්ම සිතීන් විමසා බැලීම වටී.

මෙම සඳහම් දේශනාව සඳහා දායකත්වය දැරූ දෙසැම්බර් 28 දින උපන්දින යෙදෙන අනුෂ්ඨා ඉන්දිවරී අමරසිංහ පින්වත් දියණියන් ඇතුළු දෙමාපියන්ටත්, මෙය කියවමින් අවබෝධය ලබන ඔබ සියළු දෙනාටත් සියළු කායික හා මානසික නිරෝගී සුව වේවා! ජීවන ගමනේ සෑම දක්ඛ්‍යමිනස් නිවී සෑම සැනසිල්ලක්ම වේවා! උතුම් වතුරාර්ය සත්‍ය ධර්ම අවබෝධයම වේවා!

උතුම් තුණුරුවන් සරණයි.

මෙයට,
කාරුණික වූ
මිරිස්සේ ධම්මික ස්වාමීන් වහන්සේ

සිරි සුදස්සනාරාම සඳහම් සෙනසුන
පන්නිපිටිය පාර,
බත්තරමුල්ල.

පාටලී ගාමිය සූත්‍ර දේශනාව

නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස
 නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස
 නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස

යේ තරංගි අන්ත වං සරං
 සේතු කත්වාන විසජ්ජ පල්ලානි
 කුල්ලං හි ජනෝ පබන්දති
 තින්නා මේධා විනෝජනාති

කාරුණික වූ පින්වතුනි,

තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේගේ අසිරිමත් වූ නව අරහාදී බුදු ගුණ බලයෙන්ද, චතුරාර්ය සත්‍යය ආදී ශ්‍රී සද්ධර්මයේ අනන්ත ගුණ බලයෙන්ද ඒ උතුම් ආර්ය මහ රහතන් වහන්සේලාගේ අසිරිමත් වූ ගුණ බලයෙන්ද, පින්වත් ඔබ හැමදෙනාට ම ධර්මාවබෝධය පිණිස කුසල ධර්ම වැඩි සමාධිය හා ප්‍රඥාවෙන් උතුම් නිර්වාණාවබෝධය පිණිස මේ උතුම් ධර්මානුශාසනාව හේතු වේවා! යි ස්වාමීන් වහන්සේ අධිෂ්ඨාන කරන්න කැමතියි.

පින්වතුනේ, ජීවිත ගමනේ අපි කවුරුත් සොයා ගෙන යන්නේ සැනසිල්ලයි, සන්තෘප්තිය යි. බොහෝම වටිනා මනුෂ්‍යය ජීවිතයකුයි අප ලබා තිබෙන්නේ. තථාගත බුදු රජාණන් වහන්සේගේ චතුපපාත ඥාණය හා පුබ්බේ නිවාසානුස්සති ඥාණය, චුති හා උපත පිළිබඳවත්, සියලු සත්වයන් හා නමන් වහන්සේ ඇතුළුව පෙර විසූ කඳු පිළිවෙල, සංසාර ගමන පිළිබඳව, දේශනා කළ මේ උතුම් ශ්‍රී සද්ධර්මය ශ්‍රවණය කරන විට, අරුත් විමසමින් සිත්හි දරාගන්නා විට, ලැබූ මනුෂ්‍යය ජීවිතය කොපමණ උතුම් දැයි, ඔබටයි, මටයි අවබෝධ වෙනවා. ලැබූ මේ උතුම් මනුෂ්‍යය ජීවිතයෙහි එල නෙලාගන්නට අප කවුරුත් උත්සාහ දැරිය යුතුයි.

ස්වාමියා - බිරිඳ, දෙමාපියන්, දූ දරුවන්, ඥාති හිත මිත්‍රාදීන් ලෙසින් බොහෝ සම්බාධකයන්ට පත් වූ ඔබ, මේ ගිහි ජීවිතය පවත්වා ගෙන යාමට, සටනක් ලෙසින් රැකියා කටයුතු, ව්‍යාපාර කටයුතු, එදිනෙදා ජීවිතයේ කටයුතු, සමාජය වෙනුවෙන් කළ යුතු මෙහෙයයන්, බොහෝ කටයුතු, බොහෝ කාර්යයන් (බහු කිව්වෝ - බහු කරණියෝ) සැබෑවටම කළ යුතුයි. කායික වත්, මානසිකවත්, පීඩා විඳින අපට තථාගත බුදු රජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ ශ්‍රී සද්ධර්මය, කයන් මහසත් සුවපත් වී, අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනත්ත නම් ත්‍රිලක්ෂණ අවබෝධයෙන් සමාධිය වඩා චතුරාර්ය සත්‍යය ධර්මය අවබෝධය පිණිස ප්‍රඥාවබෝධය පිණිස, එයම වූ වූපසම හා නිවන් සුව පිණිසම හේතු වේවි.

ඔබේ ගිහි ජීවිතය සැබෑවටම ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්ති මගක දියුණුවක් ලැබිය යුතුය. සිතාලෝවාද සූත්‍රයේ අනුශාසනා කරන පරිදි පින්වතුනේ, පිරිනීම් කරුණු වලින්, අපාය මුළු වලින් ඉවත් වීමෙන් මෙලොව ජීවිතය සුවපත් කරගන්න පුළුවනි. 'ව්‍යග්ඝ පජීජ' සූත්‍රයේදී අනුශාසනා කළ සෙයින්, මෙලොව ජීවිතයේ සුව පිණිස හේතු වන කරුණු හතරක් සඳහන් වෙනවා. එනම් ලෝකික සුව පිනිසයි.

- උට්ඨාන සම්පදා
- ආරක්ඛ සම්පදා
- කල්‍යාණ මිත්තතා
- සමජීවිකතා

එමෙන්ම, පරලොව හිත පිණිස එනම් ලෝකෝත්තර සමාධි සුව පිණිසත් හේතුවන කරුණු හතරක් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කර තිබෙනවා.

- ශ්‍රද්ධා සම්පදා
- ශීල සම්පදා
- වාග සම්පදා
- ප්‍රඥා සම්පදා

පින්වතුනේ, ලෝකික සියුණුවක් ලබන ගමනේ නිරාමිස සැනසිල්ල ප්‍රීතිය සොයා ගෙන යන්න අපි ධර්මයම පිහිට කර ගත යුතුය. ධර්මානුකූල ජීවිතයත්, එදිනෙදා ගත කරන ජීවිතයත් එකිනෙකට වෙනස් වූ මාර්ග දෙකක් බව නොසිතා ධර්මානුකූල මාර්ගය, එදිනෙදා කටයුතු වලට ගලපාගෙන එකම මාර්ගයක ගමන් කළ යුතුය. තථාගත බුදු රජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ ආශ්චර්යමත් වූ ශ්‍රී සද්ධර්මයේ මහත් වූ ඵල නෙලාගන්න ලැබෙන්නේ, ධර්මානුකූල ජීවිතයක්, එදිනෙදා ගෙදර දොර කටයුතු, රැකියා කටයුතු,

සමාජයේ කටයුතු, මේ සියල්ලක්ම එකම ජීවිතයක් ලෙස ඔබට දකින්නට පුළුවන් නම් පමණි. සම්මුතිය තුළදී මම මගේ කියමින්, දැරුවෝ නිසා වෙන්න පුළුවනි, දෙමාපියෝ නිසා වෙන්න පුළුවනි, මේ කුමක් හෝ කරුණක් වෙනුවෙන් ධන ධාන්‍ය ඉපදවීම, ගේ දොර හැදීම, අධ්‍යාපන කටයුතු, මේ බොහෝ දේවල් ධර්මානු ධර්ම ජීවිතයක පැවතිය යුතුයි. ඒ වෙනුවෙන් කටයුතු කළ යුතු බව තර්ථාගත බුදු රජාණන් වහන්සේ අනුමත කළා. නමුත් ඒ සියල්ලම ලෝකික යි. අනිත්‍යයි. දිරා ගෙන යනවා. අත හැරෙනවා. උදේ හවස හැඩ බලමින්, සෝද සෝදා පිරිසිඳු කළ ශරීර කුඩුව පවා දිරාගෙන යමින් මහලු වයස ඔස්සේ මරණයට පත්වී මෙහි දමා යන විට කුමක්ද පිහිට වුණේ. මේ උතුම් ධර්මය තුළින් හදාගන්න හිතයි. කුසලයට ලං වෙලා අකුසලයෙන් ඉවත් කළ හිතයි.

පින්වතුනි, **බුද්දක නිකායේ උදාන පාලියෙහි, පාටලී වග්ගයෙහි 'පාටලී ගාමීය' සූත්‍රය** අනුසාරයෙන් මේ උතුම් සූත්‍ර දේශනාව විග්‍රහ කරන්නේ කරුණු කොටස් තුනකට බෙදා වෙන් කර ගැනීමෙනි. පළමු අවස්ථාව නම්, සූත්‍ර දේශනාවට අනුව, පාටලී ග්‍රාමයෙහි උපාසක උපාසිකාවන්ට බුදුරජාණන් වහන්සේ, ශීලය පිළිබඳව, එහි ආනිසංස පහක් දේශනා කළා. ඒ උතුම් සීලයන්, අනුසස් පහන්, පළමු කොට සීලයම මුල් කර ගෙන පැහැදිලි කරන්න කැමතියි.

දෙවනුව පැහැදිලි කරන්න බලාපොරොත්තු වන්නේ තර්ථාගත බුදු රජාණන් වහන්සේ, මේ සූත්‍රය අනුසාරයෙන්, දෙවියන්ගේ ආරක්ෂාවත්, ආශීර්වාදයත් ලැබෙන ආකාරය දේශනා කළ ආකාරය යි. තුන් වෙනුව මේ අනුශාසනාවෙහි බුදු රජාණන් වහන්සේ විසින් උදාන වාක්‍යයක් ලෙසින් උතුම් කොට වර්ණනා ලැබුවේ මේ සූත්‍ර දේශනාවෙහි මාතෘකා පාඨය ලෙසින් සඳහන් කළ ගාථා රත්නයයි.

මාතෘකා පාඨය ලෙසින් දේශනා කළ **'යේ තරංගි අන්ත වංසරං'** නැමැති ගාථා රත්නයේ අදහස නම්, මේ සංසාර සාගරයනැමැති තෘෂ්ණා නදිය තරණය කිරීමට නම් පින්වතුනේ, ආර්ය මාර්ගය නැමැති පාලමක් (ඒදණ්ඩක්) සකස් කර ගත යුතුයි. ඒ ඒදණ්ඩ මතින්, තෘෂ්ණාව නැමැති ජලයෙහි පා නොතබා, තෘෂ්ණාව නැමැති ජලයෙහි නොගිලී, තෘෂ්ණාව නැමැති ජලයට හසු නොවී, කරදර විපත් වලට පත් නොවී, ජීවිතය රැකගෙන එතෙර වන්නට පුළුවනි. සාමාන්‍ය මිනිසුන් පහුරු බඳිනවා, පාරු සාදනවා. එගොඩට ගමන් කරන්නට උත්සාහ ගන්නවා. ආර්ය මාර්ගයෙන් නොවේ නම් මේ ගමන පහසු වෙන්නේ නැහැ. ලෙහෙසි වෙන්නේ නැහැ.

නමුත්, ආර්ය මාර්ගයේ ගමන් කරන අත්තනට, පහුරු බඳින්නේ නැතිව, තෘෂ්ණා නදියෙහි පය තබන්නේ නැතිව අනෙක් පැත්තට ගමන් කරන්නට, සදා සුවය වූ, 'වූපසමය' වූ රාග, ද්වේශ, මෝහ පෙරටු කර ගත් සියලු ක්ලේශයන්ගෙන් බැහැර වූ, සම්පූර්ණයෙන්ම නිදහස් වූ ඒ උතුම් නිවන් සුවයට අවබෝධාත්මක ඥාණයෙන් යුතුව පත්වෙන්නට පුළුවනි. මෙයයි තුන්වැනි කොටස ලෙසින් සාරාංශ කර දක්වන්නේ.

තර්ථාගත බුදු රජාණන් වහන්සේ අපට අනුශාසනා කළේ, බොධිසත්ව අවධියේ පටන් කරන ලද ආර්ය පර්යේෂණයක ප්‍රතිඵලය යි. මෙම ප්‍රතිඵලය ලෙස පෙන්වා වදාළේ, මේ ශ්‍රී සද්ධර්මය, ඔබගෙයි මගෙයි හයානක වූ මේ සංසාර ගමනින් අත් මිදීමට එකම මාර්ගය ලෙසයි.

ඉධ ගහපති අරිය සාවතෝ සද්ධො හොති සද්දහති තර්ථාගතස්ස බෝධිං, ඉතිපිසෝ භගවා, අරහං, සම්මාසම්බුද්ධෝ, විජ්ජාවරණ සම්පන්නෝ, සුගතෝ ලෝකච්චද, අනුත්තරෝ පුරිස දම්ම සාරථී, සත්ථා දේව මනුස්සානං, බුද්ධෝ, භගවාහී.

පින්වතුනි, ඔබ සැමට මතකයින්, ඒ නව අරහාදී බුදු ගුණ. ආර්ය ශ්‍රාවකයා තර්ථාගත බුදු රජාණන් වහන්සේගේ සසුනෙහි ඒ මග අනුගමනය කරමින් ශ්‍රද්ධාව ඇති කර ගන්නවා. **'සද්දහති - තර්ථාගතස්ස - බෝධිං'** තර්ථාගත බුදු රජාණන් වහන්සේගේ ඒ උතුම් චතුරාර්ය සත්‍යය ධර්මය කෙරෙහි අවබෝධයෙන් ඇති කර ගන්නා වූ විශ්වාසය, **ශ්‍රද්ධාවයි.** මේ ජීවිත ගමනේ ඔබටයි, මටයි, කෙතරම් සම්පද.මේ නව අරහාදී බුදු ගුණ ඒ **'අරහං'** නම් පලමු බුදු ගුණය තර්ථාගත බුදු රජාණන් වහන්සේ, රාග, ද්වේෂ,මෝහ ආදී සියලු කෙළෙසුන් ප්‍රභාණය කළ සේක. රහසින් වත් පවි නොකළ සේක.සියලු දෙව මිනිසුන්ගේ ආමස, ප්‍රතිපත්ති පුජාවට සුදුසු වන සේක. ඔබට මතකයින්, ඒ නව අරහාදී බුදු ගුණ, මෙතැන් පටන් මේ නව අරහාදී බුදු ගුණ කෙරෙහි ශ්‍රද්ධා ගෞරවය ඇති කර ගන්න. එසේ පුරුදු කරන ලද, භාවිතා කරන ලද, **(භාවතෝ - බහුලිකතෝ)** විඤ්ඤාණයෙහි මේ නව අරහාදී බුදු ගුණ තැන්පත් වෙලා තිබෙනවා. ඒ මැනවින් වඩන ලද උතුම් බුදු ගුණ මෙතෙහි කරමින් පින්වතුනේ, තර්ථාගත බුදු රජාණන් වහන්සේ විසින්, පාටලී ගාමීය සූත්‍රය අනුසාරයෙන් දේශනා කරන මේ උතුම් ධර්මානුශාසනාවට හෙත් යොමු කරන්න.

තර්ථාගත බුදු රජාණන් වහන්සේ මගධ දේශයෙහි පාටලී නම් වූ ග්‍රාමයට වැඩම කළා. එහි උපාසක උපාසිකාවෝ බොහොම සැදැහැති යි.

ඔවුන්ගේ ගම් පෙදෙසට තරාගත බුදු රජාණන් වහන්සේ වැඩම කළ ආරංචිය පැතිර ගියා. පින්වතුන් ඔබටත් දැනෙනවද? තරාගත බුදු රජාණන් වහන්සේ ජීවමානව වැඩ සිටිනවා. අප්‍රමාණ ශ්‍රද්ධාවක් හා ගෞරවයක්, බුද්ධාලම්භන ප්‍රීතියක් ඔබේ හදවත් මැදුර පුරා ඇතිවෙන්නට පුළුවනි. අද දවසේ වුවත්, බුදු ගුණ හදවතට ලං වන විට සිතීන් මවා ගත්, ඇති කර ගත් සිතුවිලි නිසයි බුදු රජාණන් වහන්සේ ජීවමානව වැඩ සිටිනවා සේ අපට දැනෙන්නේ. ජීවමානව බුදු රජාණන් වහන්සේ වැඩ සිටින විට පාටලි ග්‍රාමයෙහි උපාසක උපාසිකාවන්ට මොන තරම් ප්‍රීතියක් ඇති වෙන්න ඇත්ද?

බුදු රජාණන් වහන්සේගේ අසිරිමත් බුදු ගුණ, ශ්‍රී සද්ධර්මයේ අසිරිමත් ඔබ, පාටලි ග්‍රාමයෙහි පැතිරී තිබුණ නිසා පින්වතුන්, ඒ ග්‍රාමයට බුදු රජාණන් වහන්සේ වැඩම කළ බව කණ ගැටෙන විට, සිතට දැනෙන විට, ඒ උපාසක උපාසිකාවන්ට අප්‍රමාණ සුවයක් හැඳවීමට ඇති වුණේ. ඒ හැම බුදු රජාණන් වහන්සේ හමුවට පැමිණ උන්වහන්සේ වෙනුවෙන් ආවාසයක් පිළියෙල කළා. ඒ ආවාසය සකස් කර එහි ආසන පනවා මැනවින් ඇතිරිලි සකස් කොට තැබුවා. ඒ වගේම රාත්‍රිය උදාවන විට අඳුර දුරලන්න පහන් දැල්වුවා. පැන් පානය පිණිස, මුව දෝවනය පිණිස, වෙනයම් පිරිසිදු කිරීමකට, මේ සෑම අවශ්‍යතාවයකටම සරිලන අයුරින් පැන් තාලියක් (පැන් සලියක්) තැබුවා. මේ සියල්ල මැනවින් සකස් කර බුදු රජාණන් වහන්සේට ආරාධනා කළා, 'සවාමීනි, ආවාස ගෘහය මැනවින් සකස් කළා. ආසන පනවා ඇතිරිලි සකස් කළා. පහන් දැල්වුවා. පැන් සලියක් තැබුවා. ස්වාමීනි වඩින්න.'

තරාගත බුදු රජාණන් වහන්සේ මේ ආවාස ගෘහයට වැඩම කර, බටහිර බිත්තියට පිටදී නැගෙනහිර දිශාවට මුහුණ ලා වැඩ සිටියා. අද දවසේ පවා තරාගත බුදු රජාණන් වහන්සේගේ අසිරිමත් වූ බුදු ගුණ වන්දනාව සිදු කිරීමට බුදු පිළිම වහන්සේ හමක් තැන්පත් කළ යුතු දිශාව පිළිබඳව හිතට ගැටළුවක් නැගුණ හොත් පින්වතුන්, මේ සූත්‍ර දේශනාවට අනුව බුදු රජාණන් වහන්සේ තැන්පත් කළ යුතු වන්නේ, නැගෙනහිර දිශාවට මුහුණ ලා වැඩ සිටින ආකාරයෙනුයි. නමුත්, බුදු පිළිරුව කුමන දිශාවට මුහුණ ලා තැන්පත් කළත් පින්වතුන්, ගැටළුවක් වන්නේ නැහැ. ඔබේ සිත තුළ ශ්‍රද්ධාව තිබේ නම්, තරාගත බුදු රජාණන් වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්මය කෙරෙහි ඔබ ශීල සම්පන්න නම්, සමාධිය වැඩිමට ශක්තිය තිබෙනවා නම් බුදු පිළිරුව කුමන ආකාරයට තැබුවත් එහි කිසිදු වරදක් නැහැ. තරාගත බුදු රජාණන් වහන්සේ ජීවමානව වැඩ සිටිනවා සේ ඔබට දැනේවි. සමාධිය හොඳින් වැඩේවි. ධර්මාවබෝධය පිණිස මග සැලසේවි.

තරාගත බුදු රජාණන් වහන්සේ මේ පාටලි ග්‍රාමයෙහි සැදැහැවත් උපාසක උපාසිකාවන්ට ශීලයෙහි ආනිසංස පහක් දෙශනා කළා. උපාසක උපාසිකාවනි, සිල් ආරක්ෂා නොකළහොත්, එහි ආදීනවයන් පහක් ඔබට ලැබේවි. (ආදීනවයන් යනු නරක ප්‍රතිඵලයි.) සිල් නොරැකීම නිසා ප්‍රමාදයට පත් වෙනවා. ප්‍රමාද වූ ජීවිතය දුසිල් බවට පත්වීම නිසාම හෝගයන් පිරිහිලා යාවි. හෝග සම්පත් පිරිහෙන විට ධනය නම් වූ හෝගය නැතිවෙලා යාවි. පරිවාර සම්පත් වූ හෝගය නැති වී යාවි. ගේ දොර සම්පත්, කෙන්වතු හෝ ඔබට වෙන යමක් වේ නම්, ඒ හෝග සම්පත් හැම දෙයක්ම පිරිහිලා යාවි. හෝග සම්පත් යනුවෙන් මෙහිදී අනුශාසනා කළේ, මිල මුදල්, ධන- ධාන්‍යය, ගේ දොර- වතුපිටි, කෙන් වතු ආදියයි. දුශ්ශීල බවට පත් වුණාම ඒ සියල්ල නැතිවෙලා විනාශ වෙලා යනවා. දුසිල්වත් වුවොත් කුසලයට ප්‍රමාද වෙනවා. මෙහිදී ප්‍රමාදය යැයි අනුශාසනා කළේ වෙලාවෙහි (කාලයෙහි) ප්‍රමාදය නොවේ. කුසල් මග ගමන් කිරීමට ඇති අකමැත්තයි.

“ඉධ ගහපතයෝ, දුස්සීලෝ සීල විපන්නෝ පමාදාධිකරණං මහතිං හෝගජාතිං නිගච්ජති අයං පධමෝ ආදීනවෝ දුස්සීලස්ස සීලවිපත්තියා”

සාමාන්‍ය ජීවිතයක් ගත කරන ඔබ පවා පින්වතුන්, හිතී රකින පන්සිල්, උපෝසථ දිනයක නම් අෂ්ඨාංග ශීලය, දස ශීලය, යන මෙම ශීලයන් ඇත් වුව හොත්, පළමු ආදීනවය ලෙස අනුශාසනා කළ හෝග සම්පත්තියෙන් පිරිහෙන බව ඔබට මැනවින් අවබෝධ වේවි.

‘සබ්බ පාණ භූත නිතානු කම්පි’ සියලු ප්‍රාණීන් කෙරෙහි නිතානුකම්පි වන්න. **‘ලජ්ජී දයා පන්නා’** පවට ලජාවත් බියත් ඇති කර ගන්න. දයාවන්න වෙන්න. මේ සූත්‍ර දේශනාවෙන් අනුශාසනා කරන ඒ හැඩ ගැසීම ඔබේ ජීවිතයේ නැත්නම්, අන් අයට කරදර කරන, විපත් කරන, පර පණ නසන, සත්ව හිංසා කරන ජීවිතයක් නම් පින්වතුන්, එය අකුසලයට ඇති ප්‍රමාදය යි. එනම් කුසලයෙන් බැහැර වීමයි. මේ නිසා හෝග සම්පත්තීන් විනාශ වෙලා යාවි.

පින්වතුනි, **‘නහි වේරේන වේරාහී සම්මන්තිධ කුදාවනනං’** මේ ගාථා පෙළ අනුව, වෛරයෙන් වෛරය කවදාවත් සංසිදෙන් නැහැ. කෙනකුට කරදරයක් කළොත් එහෙම ඒ කරදරය තමන්ටත් පාපී ලෙස, විපාක වශයෙන්

ඔබ වෙත පැමිණෙමි. තවත් කෙනෙක් පහර දීලා ඔබගේ ජීවිතයටත් කරදර කරන්න පුළුවනි. ජීවිත හානි කරලා හිරිවී විලංගුවේ වුවත් වැටෙන්න පුළුවනි. රටට, ගමට , පළාතට මහා විපත් ගෙන දෙන, නපුරු කෙනෙක් ලෙස සමාජය ඔබව පිළිකුල් කරාවි. ඒ පමණක්ම නොවේ ඔබේ පවුල තුළින් පවා ඔබේ ඥාතීන් ගෙන් පවා ඔබව පිළිකුල් කරාවි. මෙලෙස හෝග විනාශය, හෝග පරිහානිය සිදුවන ආකාරය මැනවින් දේශනා කර තිබෙනවා.

තථාගත බුදු රජාණන් වහන්සේ අනුශාසනා කර තිබෙනවා, දුසිල්වත් විමෙන් ඒ අයගේ ලාමක වූ අපකීර්තිය පැතිරෙන බව.

**“දුස්සිරස්ස සීලවිපත්තස්ස
පාපතෝ කිත්තිසද්දෝ අබිතුල්ගච්ඡති
අයං දුතියෝ ආදීනවෝ
දුස්සිරස්ස සීල විපත්තියා.”**

මෙහි ආදීනවයන් ලෙස, දුසිල්වත් අයගේ අපකීර්තිය සෑමතැනම පැතිරී යන බව අනුශාසනා කළා. සාමාන්‍ය ලෝකයේ ස්වභාවය නම් පින්වතුන්, ගුණ සුවඳ පැතිරී යන්නේ බොහොම සෙමින්. ඒ වුනත් නුගුණ (හරක), දුගඳ මොන තරම් ඉක්මණින් පැතිරී යනවද? රෝස මලක ඇති සුවඳ පැතිරෙන්නේ තරමක් දුරට සෙමෙන් වුවත්, කිඩාරම් මලක් පිපිලා පරවුවොත්, මළ සිරුරක් කුණු වී හමන දුගඳ මෙන්, මොන තරම් අතට පැතිරී යනවද? ඒ වගේම හරක සිරින් ඇති ඇත්තන්ගේ, දුසිල්වත් ඇත්තන්ගේ, සීල විපත්තියට පත් වූ ඇත්තන්ගේ, පත්වෙන ඇත්තන්ගේ හරක නාමය, අපකීර්තිය , මොන තරම් දුරට ඉතා ඉක්මණින් පැතිරී යනවද? සාමාන්‍ය ජීවිතයේදී අප පවසන දෙයක් තමයි, ‘හොඳ අනු නවයක් කළත්, එක වැරද්දක් සිදු වුවොත් එය තමයි මතු වී පෙනෙන්නේ.එයම තමයි හැමෝම කථා කරන්නේ. මෙතරම් හොඳ කලත් කාටවත් පෙනුනේ නැහැ. කවුරුත් කථා කළේත් නැහැ. ඒ සියල්ල අමතක කර සිදුවූ එකම වැරද්ද තමා පෙනෙන්නේ.’ මේ තමයි පින්වතුන්, අතීතයේ සිට පැවත එන ලෝක ස්වභාවය. වර්තමාන පරිසරයේ සාමාන්‍ය ඇවතුම්, පැවතුම්, අපි මොන තරම් සිල්වත් විය යුතුද? මේ නිසයි කිසිදු දුර්ගුණයකට ඉඩ නොතබා කුඩා, අනු කුඩා වරදෙහි පවා බිය දකිමින් කටයුතු කළ යුතු යයි ස්වාමීන් වහන්සේලාට, බුදු රජාණන් වහන්සේ අනුශාසනා කළේ. (අණුමත්තේසු වජ්ජේසු හය දස්සාවි)

සොරකම් කළ අයට ලොකුද, පොඩ්ද කියලා නැහැ. සොරකම් කළොත් එය සොරකමක්ම වෙනවා. ඒ අයට කියාපි, ‘හොරෙක්’නැත්නම් ‘හෙරෙක්’ කියලා. සොරකම් කරලා දඬුවම් විඳලා, හිරිවී විලංගුවේ වැටිලා, හිරි බත් කාපු අය කියලා, මේ විදියට සමාජයෙන් නොයකෙත් අපවාද අහන්න ලැබෙයි. ඔබේ දුරුවන්ට පවා එයින් අපහසුතාවයන්ට, අපකීර්තියට පත් වෙන්න ඉඩ තියෙනවා. ඔබ විඳි දඬුවම් අවසන් වුවත් ඔබ දෙස සැකයෙන් තමයි බලන්නේ. එය කොපමණ කරදරයක් ද? යහපත් ලෙස ජීවත් වීම කෙතරම් හොඳද? ඔබේ දුරුවන්ට පවා ඔබව මෙලොවට බිහි කළ දෙමව්පියන්ට පවා සීල විපත්තියේ ආදීනව, අපකීර්තිය විඳින්න සිදු වේවි.

කාමයෙහි වරදවා හැසිරීමත්, හෝග සම්පත්තිය පිරිහීමට හේතු වන බව බුදු රජාණන් වහන්සේ දේශනා කළා. මොන තරම් උගත් කම්, තනතුරු තිබුණත්, ධන ධාන්‍ය තිබුණත්, බාහිර පෙනුමෙන් ඉහළ මට්ටමක වැජඹුනත්, දස දහස් ගණන් වටිනා මුතු මැණික්, රත්තරං ආහරණ වලින් සැරසුනත්, කාමයෙහි වරදවා හැසිරුණොත් සාමාන්‍ය ලෝකයා ඔබට කියාපි, ‘බලන්න, දුරුවො ඉන්න අම්මා කෙනෙක් හේද? දුරුවොත් ඉන්න තාත්තා කෙනෙක් හේද? තමන්ට නොගැලපෙන ලෙස හැසිරුණා ආකාරය.’ පින්වතුනි, හොඳට වඩා ඉක්මණින් අපකීර්තිය පැතිරිලා යනවා.

ඒ වගේම පින්වතුන්, ‘මුසාවාදය’ මොනෙම වෙලාවක හෝ අප බොරුවක් ප්‍රකාශ කළොත් එහෙම, ‘මහා බොරු කාරයෙක්, මහා බොරු කාරියක්’ යයි සමාජය ඔබට කියාපි. ඒ හරක නාමය පැතිරිලා යාපි. ඔබ කරන ලද සත්‍ය දේ සියල්ල අමතක කර සාමාන්‍ය ලෝකයා මේ බොරුව ගැන කථා කරන්න පටන් ගනිවි. මෙයත් සම්පත් පිරිහීමට කරුණක් වෙනවා.

මත් වතුර පානය කළ කෙනෙක්,ස්වල්පයක්ද පානය කළේ, ස්වල්පයකටද හුරු වෙලා සිටියේ, කියන දේ හෙමෙයි ගැටළුව වන්නේ. එයට පුරුදු වෙලා ඇබ්බැහි වුණාම, එයින් අත් මිදෙන්න අපහසුයි. එවිට ඔබට ලැබෙන්නේ අපකීර්තිය යි. අකුසල් සිතුවිලි ඇති නොකරගෙන, උපේක්ෂාවෙන් යුතුව ඔබ සිතා බලන්න පින්වතුනි. මත් වතුර, මත් ද්‍රව්‍ය වලට ඇබ්බැහි වුවන්ට ඒ පරිසරය තුළ, ඒ ගම තුළ, ඥාතීන් විසින් හඳුන්වන්නේ කෙළෙසද? ඔවුන්ට ලැබී ඇති අන්වර්ථ නාමය, මෙයයි බුදු රජාණන් වහන්සේ අනුශාසනා කළේ. දුසිල්වත් වූ විට ආදීනව ලෙස අපකීර්තියට පත් වෙනවා කියලා.

**“දුස්සිරිලෝ සිරිවිපත්තෝ යඤ්ඤදේව පරිසං උපසංකමති,
 යදි බත්තිය පරිසං යදි බ්‍රාහ්මණ පරිසං,
 යදි ගහපති පරිසං - යදි සමණ පරිසං,
 අවිසාරදෝ උපසංකමති මංකුභුතෝ
 අයං තතියෝ ආදිනවයෝ දුස්සිරිස්සි සිරිවිපත්තියා.”**

මේ දේශනාව, බුදු රජාණන් වහන්සේ අනුශාසනා කරන්නේ ඒ කාලයට ගැලපෙන ලෙසටයි. ඉහත සඳහන් කළ ඒ දුස්සිරිවත් ඇත්තන්, සීල විපත්තියට පත්වුවන්, බ්‍රාහ්මණයන්, ක්ෂත්‍රියන්, ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන්, ඉදිරියට ගියත් බිම බලාගත් මුහුණින් යුතුවයි සිටින්නේ. දුස්සිරිවත් වුණාම, කොහොමද කෙලින් කටා කරන්නේ, අවබෝධයෙන් යුතුව, විශ්වාසයෙන් යුතුව කෙළෙසද, කටයුතු කරන්නේ. තමන් වැරද්දක් කළ බව තමන්ගේ හිතට දැනෙන නිසා සමහර ඇත්තෝ ඉවත බලාගෙනයි කටා කරන්නේ. සමහර ඇත්තෝ කියනවා, මම මේ වැරද්ද කළා, කොහොමද ස්වාමියාගේ මුණ බලන්නේ, මම කොහොමද ස්වාමි දියණියගේ මුණ බලන්නේ, මගේ දරුවන්ට යමක් අවබෝධ නොවුණාට, ඒ දරුවෝ මගේ දෙපා ලඟ වැඳ වැටෙන කොට ‘දස මාසෙ - උරේ කර්වා’ කියලා. ඒ දරුවෝ මගේ දෙපා ලඟ වැටෙන විට ‘වුද්ධිකාරෝ - අලංගිත්වා’ කියලා මම කොහොමද ඒ දරුවන්ගේ මුහුණ බලන්නේ. ‘බුද්ධෝ විය මාතා - මාතාවිය බුද්ධෝ’ අම්මා, බුදු රජාණන් වහන්සේ හා සමානයි. බුදු රජාණන් වහන්සේ, අම්මා හා සමානයි. එහෙම නම් ගුණාවන්ත අම්මා කෙනෙක් විදියට මගේ අතින් වරදක් වෙලා. ගුණාවන්ත තාත්තා කෙනෙක් විදියට මගේ අතින් වරදක් වෙලා. පින්වතුනේ, බිමට නතු කරගත් දෙනෙත්තිය යුතුව කටා කරාවි. දරුවෝ දෙපා ලඟ වැඳ වැටෙන විට, දෙදණ බිම තබා, නළල බිම තබා, හඳුවන උණු වෙනවා වගේ දැනේවි. මම දුස්සිරිවත්, සීල විපත්තියට හසුවෙලා කියා මගේ සිත කියන විට මේ දරුවන්ගේ වන්දනාව කෙලෙසද අවංක සිතින් පිළිගන්නේ, දූෂිත් වැටෙන කඳුළු කරට වලට වඩා හඳුවන බිඳිලා, හිත රිඳිලා දැනෙන දුක් වේදනාව කොපමණද? එයයි පින්වතුනේ, බිමට නතු කරගත් නෙතින් යුතුව බලාගෙන සිටිනවා යයි අදහස් කළේ.

මව් කෙනෙකුට වෙන්න පුළුවන්, පිය කෙනෙකුට වෙන්න පුළුවන්, ස්වාමි දියණියකට, ස්වාමි පුත්‍රයෙකුට වෙන්න පුළුවන්, ඉහල තනතුරක් දරන කවර නම් මනුෂ්‍යයෙකුට වෙන්න පුළුවන්, ස්වාමීන් වහන්සේ නමකට පවා වෙන්න පුළුවන්, ශීලයෙන් අත් වුණාම, දුස්සිරිවත් වුණාම තමාට තමා කෙරෙහි විශ්වාසය නැතිවී යනවා. අවංකභාවය නැතිවෙලා යනවා. තමා කෙරෙහි අවබෝධයෙන් යුතුව කටයුතු කළ නොහැකි වෙනවා. දුස්සිරිවත් වූ විට ඇති වන ආදිනවයි බුදුරජාණන් වහන්සේ අනුශාසනා කළේ.

**“දුස්සිරිලෝ සිරිවිපත්තෝ
 සම්මුල්හෝ කාලං කරෝති
 අයං වතුත්ථෝ ආදිනවෝ
 දුස්සිරිස්සි සිරිවිපත්තියා”**

පාටලි ග්‍රාමයෙහි උපාසක - උපාසිකාවන්ට බුදු රජාණන් වහන්සේ අනුශාසනා කරනවා, දුස්සිරිවත් වුනොත් කළුරිය කරන්නට සිදු වන්නේ සිහි මූලා වෙලයි. මතකද, චුන්ද සුකර්ක, උග්‍රන්ට දීපු වද දුක් කරදර වේදනා, මොන තරම් ඔහුට දැනුනද? ස්වාමීන් වහන්සේලා ප්‍රශ්ණ කළා, චුන්ද උග්‍රන්ට මොන තරම් හිංසා කරනවද? මරණවද? දින ගණනාවක් පුරාම සතුන් මරණ හඬ නොවෙයි. චුන්ද අවසානයට ළං වෙලා. ඒ වේදනා විඳ දරා ගන්න බැරව කායිකව පමණක් නෙවි මානසිකවත් විපත්තියට ළං වෙලා. සතුන්ට දීපු වද වේදනා චුන්දටත් දැනෙන්න පටන් අරන්, ඒ නිසයි කෘ ගහන්නේ.

පින්වතුනි, ජීවිතය සිරිවත් නැත්නම්, දවසේ අවසානයේදී, නින්දට වැටෙන මොහොතේ පවා, කළ දේවල් මෙහෙහි කරන්න පුළුවන්. මගේ ජීවිතය සිරිවත් නෑ කියලා හිතුණොත්, මම අන් අයට කරදර කරන කෙනෙක්, අනුන්ගේ දේ සොරකම් කරන කෙනෙක්, අනුන්ට ලැබෙන්න තියෙන දේ ගත් කෙනෙක්, පවුල් ජීවිතයට නොගැලපෙන ලෙස වැරදි ආකාරයට හැසිරුණා කෙනෙක්, මොන තරම් බොරු කියලා තියෙනවද? මේ ආදී ලෙසින් ඔබේ මනසට දැනෙන්න පටන් ගත්තොත්, දවස අවසානයේ නින්දට ගියත් සැතසිරිලක් නැහැ. සමහර විට ඔබට හිතෙන්න පුළුවනි, පන්සිල් පදයක් වත් රකින්නේ නැති නපුරු කමින් ජීවත් වන මිනිසුන්, මාලිගා වැනි ගෙවල් තනාගෙන, යාන-වාහන ඇතිව, ලෞකික සැප විඳිමින් ජීවත් වන්නේ කිසිදු රෝගයක් වත් නැහැ කියලා. නෑ පින්වතුනි, ඒ ගැන හිතලා අධර්මයට නම් ලංවෙන්න එපා. අධාර්මික අය මනසින් විඳින දුක අප්‍රමාණයි. විටෙක ඔවුන්ට ම දැනෙනවා ශරීරය ඇතුළත දැවෙනවා වාගේ.

දීර්ඝ වූ සංසාර ගමනක මේ උතුම් මනුෂ්‍ය ජීවිතය ලබන විට රැස් කර ගත් කුසල් ශක්තීන් තිබෙනවා. ඒ කුසල ශක්තිය නිසා මනුෂ්‍ය ජීවිතයක් ලැබුවා වගේම ධනයත් ලැබෙනවා. එයයි මේ හවයේදී බුක්ති විඳින්නේ. නමුත්, මේ ජීවිතයේදී සිදු කරන්නේ අකුසල් නම් කුමන වේලාවකදී හෝ දුක විපත් පැමිණේවි. මරණ මංචකයේ වැතිරී සිටින විට, මරණ මොහොතේදී, මම දුශ්ශීලයි කියා හිතට දැනුණොත් කළ කී දෑ මතකයට එන විට, ගිණි දැල් බුරු බුරා හඟිනවා සේ, හඳුවන පුළුස්සන වේදනාව විඳ දරා ගන්න බැරවන විට,

දෙපැත්ත කැපෙන ආයුධයකින්, සැතකින්, මස් කැබලි වලට කපන්නා සේ වේදනාව දැනෙන්න පටන් ගන්නොත් පින්වතුන්, සිහිමුලාවෙනවානේ. ගති හිමිති පහළ වෙන්න පුළුවනි. අපාය පෙනෙන්න පුළුවනි. අවි ආයුධ, නපුරු සතුන් පෙනෙන්නට පුළුවනි. මේ දුශ්ශීලව ජීවිතය ගත කළාම සිහි මුලාවෙලයි කළුරිය කරන්න සිද්ධවෙන්නේ.

තථාගත බුදු රජාණන් වහන්සේ, දසධම්ම සූත්‍රයේදී ස්වාමීන් වහන්සේලාට අනුශාසනා කරනවා, ජීවිතේ කෙළවරට ඇවිදින්න, අවසාන මොහොතේදී කවුරුන් හෝ සබ්බන්තවාරීන් වෙන්න පුළුවන්, සද්ධි විහාරික වෙන්න පුළුවන්, ස්වාමීන් වහන්සේ නමක් වැඩම කර ප්‍රශ්නා කළොත්, ඔබ වහන්සේගේ ජීවිතය සිල්වන්ද කියා, එහෙමයි ස්වාමීනි, 'මගේ ජීවිතය සිල්වන්' යනුවෙන් පෙරළා ප්‍රති උත්තර දීමට ශක්තියක් තිබිය යුතුය. එලෙසින් සිතා සිල්වන් ජීවිතයක් ගත කරන ලෙස ස්වාමීන් වහන්සේලාට අනුශාසනා කළා. තරුණ වයසේදී විවාහ දිවියට පත් වුවත්, ශරීර දෙකක් වුනත් එකම ජීවිතයක් වගේ, ගුණවත් බුද්ධි මාතාවක්, ගුණවත් පියාණන් කෙනෙක් ලෙසින්, කිරිසි-වතුරයි එකට එක් කළ විට වෙන් කිරීමට නොහැකි සේ (බිරෝදකී භූතා) ගුණ බර ස්වාමී දියණියක් - ගුණබර ස්වාමියෙක් ලෙස ජීවත් වුණා කියා සිතට දැනුණොත් පින්වතුන්, නොමුලාවූ සිතකින් කළුරිය කරන්න පුළුවනි.

පින්වතුනි, තථාගත බුදු රජාණන් වහන්සේ පාටලී ග්‍රාමයෙහි උපාසක - උපාසිකාවන්ට අනුශාසනා කළා, සිල් නොරැකීම නිසා, දුසිල්වන් වීම නිසා, මරණින් පසු 'විනිපාත' නම් වූ පස්වෙනි ආදීනවය ලෙස නිරයෙහි උපත ලබන්නට සිදු වෙනවා කියලා.

**“දුස්සිලෝ සීල වපන්නෝ
කායස්ස හේදා පරං මරණා
අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති
අයං පඤ්චමෝ ආදීනවෝ දුස්සීලස්ස සීලවපත්තියා”**

සිල් රැකීම නිසා ලැබෙන ආනිසංස ගැන බුදු රජාණන් වහන්සේ මෙලෙස දේශනා කළා. හෝග සම්පත් ඇති වන්නේ සිල්වන් වීම නිසයි. ගුණවත් මෑණි කෙනෙක්, ගුණවත් පියාණන් කෙනෙක් උපකාරයක් බලාපොරොත්තුව පැමිණිය හොත් ඒ අයට පිහිට වෙන්න හිතෙනවා. රැකියාවක් සොයා ගෙන ගියත්, හැසිරීම, කටාව, ඇඳුම් පැළඳුම් ආදියෙන් දකින සිල්වන් කම තුලින් ඒ දේවල් ලැබෙනවා. හැදුණු දරුවෙක් කියලා, ගුණවත් මෑණි කෙනෙක්, ගුණවත් පියාණන් කෙනෙක් කියලා, සිල්වන් මනුෂ්‍යයෙක් කියලා, ගුණවත්

සිල්වන්ත ස්වාමීන් නමක් කියලා, උපකාර කරන්න කැමතියි. දුකක දී, විපත්තියකදී පිහිට වෙන්න කැමතියි. **සිල්වන් වුණාම කීර්තිය පැතිරෙනවා.** කුරා කුඹියෙකුටවත් හිරිහැරයක් කරන්නේ නැහැ. වරදක් දුටු තැනකදී අවමාන කරන අදහසින් ඒ ගැන කතා කරන්නේ නැහැ. යහපත් දෙයක් නම් ගුණබර අම්මා කෙනෙක් දරුවෙකුගේ වරදක් හදනවා වගේ නිවැරදි මාර්ගය පෙන්වා දෙනවා. සිල්වන් වුණාම ඕනෑම පිරිසක් ඉදිරියේ ගුණයෙන් සීලයෙන් යුතුව, නිර්හිත කමින් යුතුව, සීල සම්පත්තිය මහා බලයක් ලෙසින්, ශ්‍රද්ධා ආදී පංච බල නමැති මහා බලයෙන් යුතුව නැගී සිටින්නට පුළුවන. කුමන අඩුපාඩුවක් තිබුණත්, සීල සම්පත්තියෙන් පිරිපුන් නම් කුමන අවස්ථාවකදී වත් පසුබට වන්නේ නැහැ. “මමය, මාගේය කියන සියල්ලම නැතිවෙලා ගියත් මම සිල්වන් නිසා කාගේවත් දෙයක් ගන්නේ නැහැ. ධාර්මික ව උපයාගත් දෙයයි, දරුවන්ට දෙන්නෙත්. ගෙවල් - දොරවල් සදාගන්නේ ධාර්මිකවයි.

මහ පොලොවටත් නොදැනෙන්න පස් කැටය බැගින් ගෙනවිත් වේයා හුඹසක් බදිනවා සේ, මල නොතලා රොන් ගන්නා බඹරා සේ මම මේ ජීවිතය ගත කළේ ධාර්මිකවයි. මිල මුදල් කෝටි ගණනින් දෙනවා කිවුවත්, අනුන්ගේ ජීවිත වලට විපත්තියක් කිසිදිනෙක සිදු කළේ නැහැ. කරන්නෙත් නැහැ.” පින්වතුන්, මෙලෙසින් සිතන විට ජීවිතයට මොනතරම් සුවයක් දැනෙනවාද? **මේ දේශනාවේ සඳහන් වන්නේ, බිමට නතුකරගත් ඇස් වලින් හැරිව, ශක්ති සම්පන්නව, අවබෝධයෙන් විස්වාසයෙන් යුතුව, සිල්වන් ඇත්තන්ට නැගී සිටින්නට බ්‍රාහ්මණ, ක්‍ෂත්‍රීය, ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණ ඉදිරියේ කටයුතු කරන්නට පුළුවන් බවයි.**

සිල් රැකීමේ ආනිසංසයක් ලෙස මුලානොවී කළුරිය කරන්න පුළුවනි.

සිල්වන් ඇත්තන්ට ජීවිතයේ කළ කී දෑ මතකයට නැගෙන විට මොනතරම් සුවයක් දැනෙනවාද? “බොහෝ වෙහෙර විහාර වන්දනා කළා, ළමා කාලයේ, තරුණ අවදියේ පටන් හැදිවිච කමට දන් පුජා කළා, සීල, සමාධි, ප්‍රඥා ගුණ වැඩුවද? ඒ ගැන සිතලා සතුටු වෙන්න පුළුවනි.

තරුණ දුවේ, පුතේ ඔබත් පවසාවි, “ඉපදියෙන් සතුටු කරන්න ඕන, මේ ඉපදියත් ඉල්ලන දේ දෙන්න ඕන. මම, මගේ කියා රැකගන්න ඕන” නමුත් තරුණ දුවේ, පුතේ මෙවැනි සහගත සිතිහුයි මේ පවසන්නේ, මේ හැමදෙයක්ම තාවකාලිකයි. අධාර්මික වෙන්න එපා. රාග, ද්වේෂ, මෝහයන්ට බැඳුණු ඒ අභාවිත හිත පාලනය කරන්න අපහසුයි. සෑම දෙයක්ම ලබාගත්

පසු එපා කියනවා, හොඳ නෑ කියනවා, වෙනත් දෙයක්, අළුත් යමක් ඉල්ලනවා. මේ නිත තේරුම් ගන්න. ඔය භාවකාලික සතුට වෙනුවෙන් ඇස, කණ, නාසය ආදීන් ගෙන් හරක දේ දෙන්න එපා. ජීවිතය දෙස ආපසු හැරී බැලුවොත් ඔබට සතුට වෙන්න පුළුවනිද? ඔබ ඉල්ලූ සෑම දෙයක්ම (ලස්සනට ඇඳලා, පැළඳලා, හටලා, ගී කියලා) ලබාදන්නත් සතුටක් ලැබුණද? ධාර්මික ජීවිතයක් තුළ ඒවා සම්පූර්ණයෙන් ම අත් හැරිය යුතු බව පවසනවා නොවෙයි. මේ සියල්ල අස්ථිරය. අනිත්‍යයි. අවසානයේදී මානසික සන්තෘප්තිය නිරාමිස ප්‍රීතිය ලැබුණේ සිල්වත් ජීවිතයෙනුයි. සිල්වත් ජීවිතය තුළ දුරුවො දෙස බලාගෙන සතුට වෙන්න පුළුවනි. ස්වාමියා - බිරිඳ දෙස බලා දෙවියෙක් - දිව්‍යාංගණාවක් සමග ජීවත් වුණා කියා සතුට වෙන්න පුළුවනි. දන් - පැන් පූජා කළා කියලා සතුට වෙන්න පුළුවනි. තමාගේ ජීවිතයේ සිල්වත්කම, හැඳුණුකම ගැන සිතා සතුට වෙන්න පුළුවනි. මේ නිසා නොමුලාව කළුරිය කරන්න පුළුවනි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ පාටලි ග්‍රාමයෙහි දී අනුශාසනා කරන මිලග ආනිසංසය නම්, මරණින් මතු සුගතිගාමී වෙත බවයි. මේ ජීවිතයේදීම වතුරාරිය සත්‍යය ධර්මය අවබෝධය කරගෙන නිවන් ලබන්න පුළුවනි. එලෙස උත්සාහ දරමින්, පාරමි ගුණ සම්පූර්ණ කර යම් විටක නිවන් ඵලය ලබන්න නොහැකි වුණත්, සෝවාන් මාර්ග, මාර්ග ඵලයන්ට පත්වුණා නම් උපරිම ආත්ම භවයන් හතයි ලබන්නේ. එසේ වීමටත් නොහැකි වුණා නම් සුගතිගාමී වෙන්න පුළුවනි. හරක, ප්‍රේත, තිරිසන්, අසුර ආදි සතර අපායේ නොවැටී නැවතත් ධර්මානුකූල ජීවිතයකටම ළංවෙන්න පුළුවනි. මෙයයි ශීලයේ ආනිසංස.

පාටලි ග්‍රාමයෙහි උපාසක උපාසිකාවන් බුදුරජාණන් වහන්සේ ගේ අනුශාසනාවෙන් පසුව රෑ බෝවූ විට ඉන් ඉවත් වුණා. රාත්‍රී කාලයේදී බුදුරජාණන් වහන්සේ ශුන්‍යාගාරයට වැඩම කළා. බුදුරජාණන් වහන්සේ හුදකලාව වැඩ සිටීමට කැමතියි. අළුයම් වේලාව ලං වන්නට පෙරාතුව බුදුරජාණන් වහන්සේ, ආනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේගෙන් ප්‍රශ්න කරනවා “ ආනන්ද, මේ පාටලි ග්‍රාමයෙහි ගෘහයන් සාදන්නේ කවුද?” ආනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේ පිළිතුරු දෙනවා, මේ මාලිගා සාදන්නේ ස්වාමීන් අජාසත්ත රජතුමාගේ සුනිධි, වස්සකාර නම් ප්‍රධාන අමාත්‍යවරු දෙදෙනාය. ලිච්චවි රජවරුන් පරාජය කිරීමට අජාසත්ත රජතුමාගේ මහා අමාත්‍යවරුන් දෙදෙනා නුවරක් සාදනවා, බුදුරජාණන් වහන්සේ දකිනවා.

පින්වතුනේ, බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, මහා පිරිවර ඇති දෙවිවරු යම් ගෘහයකට, භූමියකට ලංවෙනවද එතනට මහා පිරිවර

ඇති රජුන්ගේ අමාත්‍යවරු පැමිණෙනවා. එම ස්ථානවල ගෙවල් සදන්නට සිත් නැමෙනවා. මැද පෙළේ පිරිස සිටින දෙවිවරු යම් තැනක සිටිනවාද, එතනට මැද පෙළේ පිරිස සිටින රජ මැති ඇමතිවරු පැමිණෙනවා. අඩු පිරිස් සිටින දෙවියන් යම් තැනක සිටිනවාද, එතනට අඩු පිරිස් සිටින මැති ඇමතිවරුන්, උපාසක උපාසිකාවන් භූමිත්ට සහ ගෘහයන් සාදා ගැනීමට නිත කැමැත්තක් ඇතිවෙනවා. මින් අදහස් කළේ දහස් ගණනින් පිරිවර සමගියෙන් ඒ ඒ තැන්වල කටයුතු කරන විට සමයක් දෘෂ්ඨික දෙවියන්ගේ සිත නැමෙනවා කියන අදහසයි.

නිමිදිරි පාන්දර පැමිණුණා, “ස්වාමීනි, අපේ නිවහනට වැඩම කරන්න” යයි සුනිධි, වස්සකාර ඇමතිවරු දෙදෙනා බුදුරජාණන් වහන්සේට ආරාධනා කරනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේ වැඩම කළා. උන් වහන්සේට දන් පිළිගැන්වූවා. දන් පිළිගන්නවා අවසානයේ මේ ඇමතිවරු දෙදෙනා කුඩා ආසනයක හිඳ ගත්තා. බුදුරජාණන් වහන්සේ අනුමෝදනා දේශනා වශයෙන් ධර්මය දේශනා කළා. පින්වතුනේ, දෙවියන් පිළිබඳව සඳහන් කරනවා. යම් උපාසක උපාසිකා පිරිසක්, සිල්වත්වූ බුන්මවාරි වූ ඇත්තන් තමාගේ ගෘහයට (නිවහනට) වැඩමවා දන් පිළිගන්නවා, ඉන් අනතුරුව ඒ කුසල ශක්තියෙන්, ඒ ගෘහයට භූමියට අධිගෘහිත වූ දෙවියන්ට අනුමෝදන් කරන්නේ නම්, ඒ දෙවියන් විසින් ඔබව ආරක්ෂා කරනවා.

“යස්මිං පදේසේ කප්පේති වාසං පණ්ඩිත ජාතියෝ සීලවත්තෙන්ටි හෝපේත්වා සඤ්ඤාතේ බුන්මවාරයෝ

යා දත්ථ දේවතා ආසුං නාසං දක්ඛිණාමාදියේ තා පුජිතා පුජයන්ති මානිතා මාන යන්තිනං

තතෝනං අනුකම්පන්ති මාතා පුත්තංච ඕරසං දේවතානු කම්පිතෝ පෝසෝ සදා හදුනි පස්සති”

පණ්ඩිත බවින් යුතු තැනැත්තා යම් ප්‍රදේශයක වාසය කෙරේද, හෙතෙම සිය ගෙදරදී සංයමය ඇති බඹසර රක්තා සිල්වතුන් වළඳවා,

එම නිවහනෙහි යම් දේවතා කෙනෙක් සිටී නම් එම දෙවියන්ට පිං දෙන්නේය. පිනෙන් පූජාවට හා ගෞරවයට පාත්‍ර වූ එම දෙවියන් විසින් එම නිවැසියන් පූජා කෙරෙත්, ගෞරව කෙරෙත්.

ඉන් අනතුරුව එම දෙවියන් විසින් උකුළෙහි හොවා මවක් විසින් රකින්නා වූ දරුවා විලසින් ගෙහිමියාට අනුකම්පා කරයි. දේවතාවන්ගේ අනුකම්පාව ලබන ලද ගෙහිමියෝ හැමදා සොදුරු දෑ දැකී. එනම් සුන්දර ජීවිත ලබන්නෝය.

මෙසේ අනුමෝදනා කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වඩිනා විට සුනීධ වස්සකාර දෙදෙනා මෙසේ පැවසුවා. යම් දොරකින් ඉමණ ගෞතමයන් පිටවෙන්නේ නම් එය ගොයුම්දොර වෙයි. යම් තොටකින් ගංගා නදිය තරණය කරන්නේ නම් එය ගොයුම් තොට වෙයි.

පින්වතුනේ, සුනීධ, වස්සකාර මහා අමාත්‍යවරුන්ගේ නිවෙස් වලින් තරාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ වැඩම කළා. එදා ගංගා නම් නදිය අසලට වඩින විට දෙගොඩතලා යන තරමට ගත පිරිලා. මේ වේලාවේ බුදුරජාණන් වහන්සේ අනෙකුත් ස්වාමීන් වහන්සේලා සමඟ සෘද්ධි බලයෙන් අනෙක් ඉවුරට වැඩම කළා. එතන සිටි පෘථිග්ජන ඇත්තෝ පහුරු බදින්න හඳුනවා, පාරු සොයනවා, අනෙක් පැත්තට ගමන් කරන්නේ කෙසේද කියා. අනෙක් පැත්තට වැඩම කළ තරාගතයන් වහන්සේ, මේ පාටලී ගාමිය සූත්‍ර දේශනාවේ ආරම්භක ගාථා ධර්මයෙන් උදම් වාක්‍ය ප්‍රකාශ කළා.

**යේ තරංගි අන්න වං සරං
සේතු කත්වාන විසජ්ජ පල්ලානි
කුල්ලං හි ජනෝ පබන්දති
තින්නා මේධා විනෝජනාති**

මේ සංසාර සාගරය නැමති තෘෂ්ණා නදිය යම් කෙනෙක් තරණය කරනවද, ඒ ඇත්තෝ ආර්ය මාර්ගය නැමති ඒදඬු, පාලම් සාදාගත් අයයි. ජනයා මේ නදිය තරණය කිරීමට ඒ දඬු, පාලම් සෑදීමට සුදානම් කල විට ආර්ය මාර්ගයේ ගමන් කරන ඇත්තෝ, ඒ දඬු, පාලම් ලෙස ආර්ය මාර්ගය යොදා ගනිමින් මේ නදිය තරණය කරනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, කුසල් මාර්ගය ළං වෙන්න. චතුරාර්යී සත්‍ය ධර්මය අවබෝධ කරගන්න. සමාධි සංවත්තනික වෙන්න. අතිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම යන ත්‍රිලක්ෂණ අවබෝධයෙන් යුක්තව උතුම් සීලය අවබෝධ කරගන්න. මේ ආර්ය මාර්ගය තුලින් සංසාර සාගරය නැමැති තෘෂ්ණාවේ නොගැටී අනෙක් පැත්තට ගමන් කරන්න පුළුවනි.

මේ බුද්දක නිකායේ උදාහ පාලියෙහි සඳහන් පාටලී ගාමිය සූත්‍රය අනුසාරයෙන් ස්වාමීන් වහන්සේ අනුශාසනා කළේ. පින්වතුනේ, ඔබ සිල්වත් වී යහපත් ජීවිතයක් ගත කරන්න, නිරන්තරයෙන් සිල්වතුන්ට දන් පූජා කරන්න. දෙවියන්ට පුණ්‍යානුමෝදනා කරන විට ගුණබර අම්මා කෙනෙකුගේ ආරක්ෂාව සේ දෙවියන්ගේ ආශීර්වාදය, ආරක්ෂාව ලැබෙව්. ආර්ය මාර්ගයට ළං වීමෙන් ඔබට සැනසෙන්න පුළුවනි. තෘෂ්ණා නදියෙන් එතෙර වීමෙන් නිවන් සුවයෙන් සුවපත් වූවා යැයි සතුටු වෙන්න පුළුවනි.

ඔබ හැමදෙනාටම උතුම් වූ දුක්ඛ, සමුදය, නිරෝධ, මාර්ග නම් වූ චතුරාර්යී සත්‍ය ධර්මය අවබෝධයෙන් නිර්වාණාවබෝධය පිණිසම හේතු වේවා! යි අධීෂ්ඨාන කරමු.

- උපසමාය - කෙලෙස් වලින් මිදීම
- අභිඤ්ඤාය - ධර්ම ඤාණය ඇතිකර ගැනීම.
- සම්බෝධය - චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය අවබෝධය
- නිබ්බාණය - නිවන් අවබෝධය

වාසිජටෝපම සූත්‍රය

නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස
 නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස
 නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස

**“ඡානතෝහං නික්ඛවේ, පස්සතෝ ආසවානං
 ඛයං වදාමි නෝ අඡානතෝ නෝ අපස්සතෝති”**

කාරුණික වූ පින්වතුනි,

මහා කරුණාවෙන් හා මහා ප්‍රඥාවෙන් පිරිපුන් වූ තුන් ලොවක් සහසා වදාළ ඒ නරාගත සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ ඒ උතුම් ධර්ම ස්කන්ධයෙන් ස්වල්පයක් නමුත් අනුශාසනා කරමින්, සෑම සැනසිල්ලක්, ශාන්තියක්, ඒ වගේම උතුම් වූ චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය අවබෝධය පිනිස මේ උතුම් ධර්මානුශාසනාව පින්වත් ඔබ හැමදෙනාටම මහෝපකාරී වේවා! යි ස්වාමීන් වහන්සේ මහත් වූ කරුණාවෙන් අධිෂ්ඨාන කරන්න කැමතියි.

පින්වතුනේ, මෙම දේශනාව සංයුක්ත නිකායේ ඛන්ධ සංයුක්තයේ සඳහන් වන වාසිජටෝපම සූත්‍ර දේශනාවයි. මෙය භාවනාවට හේතුවන සූත්‍ර දේශනාවක් වන හෙයින් මෙහි සඳහන් වන දහම් කරුණු සිත් හි දරාගෙන පද පෙළ, අරුත් විමසා බලමින්, අවබෝධයෙන් ම සමාධිය ඔස්සේ ප්‍රඥාවට ළංවෙන්න පුළුවනි.

මෙහි අවබෝධයෙන් ම විමසා බැලීම යනු,

- නිබ්බිදාය - ධර්මාවබෝධයෙන් ලද අන්මිදීම (කලකිරීම)
- විරාගය - නොඇලීම
- නිරෝධය - අන්හැරීම

මේ දීර්ඝ වූ සසරෙහි ලද ජීවිතය, ඡාති, ජරා, ව්‍යාධි (උපත, මහළුකම, ලෙඩ-දුක්) ඔස්සේ ඇතිවී, බිදී, නැතිවී යාම (උප්පාද, ධීනි, භංග) පිළිබඳව අවබෝධයක් අප තුළ තිබෙනවා. අප වටා පවත්නා පරිසරයන්, දෙමව්පියන්, දරුවන්, සහෝදර - සහෝදරියන්, ස්වාමි - භාර්යා, ඥාති, හිත මිත්‍රාදීන් මේ සෑම කෙනෙක්ම ජීවිතය ගෙන යාමේ පහසුවට උපයෝගී කරගන්නා වූ ගේ - දොර, ධන - ධාන්‍යය ආදී සියලු දෑ ඇතිවී වෙනස් වෙමින් නැතිවී යන බව අවබෝධ කරගත යුතුයි. මේ බව තේරුම් අරගෙන මෙයින් අන්මිදීමේ කැමැත්ත නිබ්බිදාවයි. නිබ්බිදාවෙහි සරල සිංහල අදහස කලකිරීම වුවත්, මෙහිදී අදහස් වන්නේ තරහවෙන්, අමනාපයෙන්, බලාපොරොත්තු කඩවීමෙන් ඇතිවන සිතුවිල්ලක් නොවේ. ධර්මය අවබෝධයෙන් ලද අන්මිදීමෙන් ඇතිවන කැමැත්තයි.

විරාගය යනු නොඇලීමයි. ජීවිතයක, කටයුතු කිරීමට, එය පරිහරණය කිරීමට, යුතුකම් ඉටුකිරීමට අප හැමකෙනෙකුටම අවශ්‍යයි. ස්වාමියා - බිරිඳ, දෙමව්පියෝ - දරුවෝ, සොහොයුරු - සොහොයුරියන්, ගේ - දොර, රැකියාව, ව්‍යාපාර යන බොහෝ දේ සමග නොඇලී සම්මුතිය තුළ කටයුතු කරමින් ඒවා ආරක්ෂා කරනවා. නමුත් මේ සියල්ල අත් හැරෙන බව, කිසිවක් ස්ථිර නැති බව ගැන අවබෝධයෙනුයි කටයුතු කළ යුතු වන්නේ. මේ සෑම දෙයක්ම පරිහරණය කරනුයේ ජීවත් වන කාලය තුළ දී පමණක් බව අවබෝධ කරගත් විට විරාගය තුළ නොඇලී සිටින්නට පුළුවනි.

නිරෝධය යනු අන්හැරීම, නැති කිරීම පිණිසයි. මෙහිදී ඔබ විසින් කළ යුත්තේ නිබ්බිදාය, විරාගය, නිරෝධය පිණිසම සමාධියෙන් දැකීමයි. මෙහිදී පද පෙළ ග්‍රහණය කරගෙන, අර්ථය විමසා බලමින්, අනුශාසනා කළ පරිදි, නිබ්බිදාය - විරාගය - නිරෝධය - උපසමාය - අභිඤ්ඤාය - සම්බෝධය - නිබ්බාණය, අරමුණු කරගෙන සමාධිය ඔස්සේ විමසා බලන විට ප්‍රඥාව පහළ වෙනවා. එනම් ප්‍රඥාව දැකිනවා. චතුරාර්ය සත්‍යය ධර්මය අවබෝධ වෙනවා. පළමු ආර්ය සත්‍යයට ඔබගේ ඇස ගැටෙනවා. ඡාතිපි දුක්ඛා, ජරාපි දුක්ඛා, ව්‍යාධිපි දුක්ඛෝ, මරණංපි දුක්ඛං ආදී වශයෙන් අරමුණු දැකිනවා. එවිට සමාධිය වැඩෙන තැන ද ඉපදීම දුකක් බව අවබෝධයෙන්ම දැකිනවා, දැනෙනවා. නමුත් මේ ඉපදීම දුක යන මෙන නම් ජීවිතයේදී පමණක් නොව සසර ගමනෙහි ඉපදීම පිළිබඳව ද මනා අවබෝධයක් ලැබිය යුතුයි.

අම්මා කෙනෙකුගෙන් ඇසුවොත් උපත පිළිබඳව කුමක්ද පවසන්නේ? සුප්පාචාස, මවුනුමියගේ කටාව ඔබ අසා ඇති. කර්ම දෝෂයක් නිසාදෝ, හත් අවුරුදු හත් මාසයක් සිවලි කුමරු කුසේ දරාගෙන දින හතක් පුසුන වේදනා විදු ඒ කුමරු මෙලොවට බිහි කළා. බුදුරාජණන් වහන්සේට ආරාධනා කර දානය පූජා කර, දානය වළඳා අවසානයේදී බුදුරාජණන් වහන්සේ මෙලෙසින් පුශ්න කරනවා. “සුප්පාචාසාවනි, ඔබ හත් අවුරුදු, හත් මාසයක් දරු ගැබ දරාගෙන දින හතක් වේදනාව ලැබුවා. මෙය දුකක්. තවත් මෙවැනි දරුවන් ලබන්න කැමතිද?”

ස්වාමීනි, මෙවැනි හත් අවුරුදු, හත් මාසය ගණනේ දුක් විඳ එක් දරුවෙක් නොව තවත් දරුවන් හත් දෙනෙක් වුවත් ලබන්න කැමතියි. ඒ පෘථග්ජන අම්මා කෙනෙක්. අම්මා කෙනෙකුගේ හඳවතෙහි දරුවන් කෙරෙහි ඇතිවුණු බැඳීම, ගුණාබර බවයි ඒ වදන් වලින් පැවසුනේ. එලෙසින් ඔබ, මාතෘප්වයෙහි පිහිටා, පිතෘප්වයෙහි පිහිටා ඔබ ම ගුණාගරුක වී සිතුවොත් එය දුකක් ලෙස නොදැනෙන්න පුළුවනි. නමුත් තම මව, පියා, දුව, පුතා, සොහොයුරා, සොහොයුරිය, හෝග ව්‍යසනය, ව්‍යාධිය, ඤාති ව්‍යසනය ආදී මනාපයන්ගෙන් වෙන්වන විට අමනාපයෙන් සමග එකතුවන විට හැඬු කඳුළු සිවි මහා සාගරයේ ජල කඳුට වඩා වැඩි බව බුදුරාජණන් වහන්සේ විසින් සංයුක්ත නිකායේ අස්සු සූත්‍රයේදී අනුශාසනා කළා.

**අනමතග්ගො යං නික්ඛවේ සංසාරො
පුබ්බාකෝටී නපඤ්ඤායති
අවිජ්ජා නිවරණානං සන්තානං
තණ්හා සංයෝජනානං සන්ධාවතං
සංසර තං**

අවිද්‍යාවෙන් වැසී ඇති විට එනම් **අතිතය, දුක්ඛ, අනත්ත** නම් ත්‍රී ලක්ෂණය අවබෝධයෙන් නොදැක, **රාග, ද්වේෂ, මෝහ** ආදී කෙලෙස් වලට හසුවීම නිසා ඒවා සංයෝජන (බැඳීම්) බවට පත්වී අගක් මුලක් නොපෙනෙන සංසාර ගමනේ හඬාගෙන ඇවිදිනවා, දුවගෙන යනවා. **(සන්ධාවතං - සංසර තං)** එහෙම නම්, විවාහය ද, දරුවන් ද, සොයුරු - සොයුරියන්ද, ගේ - දොර ආදී මේ සියල්ලමත් කෙටියෙන් පවසනවානම් **රූප, වේදනා, සඤ්ඤා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ** යන ස්කන්ධ පහම දුකකි.

සමාධියෙන් ප්‍රඥාව ලැබීම පිණිස ඇස පහළ වීමයි. **(චක්ඛුං උදපාචී)** මේ ඇස පහළ වෙන්නේ, පළමු දුක්ඛ ආර්ය සත්‍යයේදී **ජාති පි දුක්ඛ** කියන

නැතදී සමාධිය ඔස්සේ අවබෝධයෙන් දැකින විටයි. මෙනෙහි පටන් ගැනීම. එසේ නොමැතිව ඉපදීම දුකක් බව ඇහුණාට, කිව්වට ඒක දැනෙන්නේ නැහැ. මෙලෙසින් සමාධියෙන් වැඩෙන විට දැනෙන්න, දැකින්න පටන් ගන්නවා. බුදුරාජණන් වහන්සේ නිරන්තරයෙන්ම අනුශාසනා කරන වචන දෙක නම් **දන්නා නුවණ හා දක්නා නුවණ** යි. මෙය දැනෙන්න පටන් ගන්නවා.

මනුෂ්‍ය ජීවිතයක උපත ලැබීම පමණක් නොව බුන්ම, දිව්‍ය උපත් වලට වඩා බොහෝ සත්වයන් උපත ලබා ඇත්තේ සතර අපායෙහිය. එසේ නම් සතර අපායක උපත ලදහොත් දීර්ඝ වූ දුකක් විදින්න ලැබෙනවා. ඉපදීම දුකක් බව එයින්ම පැහැදිලි වෙනවා.

මේ ලෝකික ලෝකයේ, ලෝකික බැඳීම් වලින් මුදවා ගන්න කොතනින් හෝ උපමා - උපමේය රැගෙන විරාගී මනසකින් (නොඇලෙන මනසකින්) එය අනුශාසනා කළ යුතුයි. යම් විටක යම් කෙනෙකුට රෝහලකදී දුකක් දැනුනොත්, ඇතුලතින් දැවෙනවා සේ ශරීරයෙහි වේදනාවක් දැනෙනවා නම්, බොහෝ කෙනෙකු පවසන්නේ “මෙසේ දුක් විදින්න නම් ඇයි අපි ඉපදුනේ කියලා. මේ සංසාර ගමනින් නැවතත් ඉපදෙන්නට එපා” යයි කියමින් බොහෝ දෙනෙක් එවැනි අවස්ථාවල දී ඒ දුක විඳ දරාගත නොහැකිව හැඬු කඳුලින් පවසනවා. මේ දීර්ඝ සංසාර ගමනේ සතර අපායක ඉපදී මේ දුක් වින්දේ දිනක්, මාසයක්, අවුරුද්දක් නොවෙයි. දීර්ඝ කාලයක් ඔබට දුක් විදින්න ලැබුනොත් ඉපදීම දුකක් බව ඔබට හොඳටම පැහැදිලියි. සමහර ඇත්තෝ දතක වේදනාවක් හටගත්තොත් එය විඳ දරාගත නොහැකිව මට පීච්චුණා ඇති කියමින් හඬා වැලපෙනවා. ඒ දතක වේදනාවක් පමණයි. එහෙම නම් **ජාතිපි දුක්ඛා** යනුවෙන් දැනෙන්න පටන් ගන්නේ දීර්ඝ සංසාර ගමනේ ඉපදෙන දුකයි. විඳිනා දුකයි. විඳවන දුකයි කෙළවරක් නොපෙනෙන දුකයි.

සූත්‍ර දේශනාවකට පළමුව මානසික පරිසරය සකස් නොකර, අනුශාසනා කළොත් ඒ ධර්මය තේරුම් ගැනීමට නොහැකි වෙනවා. එය තවත් වචන පෙළක් බවට පත්වන නිසයි. මුලින්ම සුදුසු පරිසරයට ඔබ මනසින් කැඳවා ගෙනවිත් සූත්‍ර දේශනාව අනුශාසනා කළ යුත්තේ. එවිට වඩා හොඳින් ධර්මය අවබෝධ කරගැනීමට පුළුවනි.

සමහර විට ඔබට දැනෙන්න පුළුවනි, “ඔය කියන දුක හැබෑවටම අපට තිබෙනවද? ඊයේ රාත්‍රී ත් අපි හොඳට නිදා ගත්තා. කුස පිරෙන්න ආහාර ගත්තා. මම මේ හොඳට ඉන්නේ.” නමුත් මෙම සූත්‍ර දේශනාවෙන්

දක්වන්නේ නැති දුකක් ගැන නොවෙයි. දුක පිළිබඳ මනා අවබෝධයක් ලබාදීමටයි. අද දවසේ අපිට මොන තරම් භායානක ලෙඩ රෝග පිළිබඳව අසන්නට ලැබෙනවාද? මේවායින් අත්මිදෙන්න මොනතරම් ප්‍රවේශම් වෙනවාද? මෙවැනි රෝගයකින් දුක් විඳින්නේ අතිම වෙන්වේ වැඩිම වුනොත් මේ ජීවිතය පමණයි. ඊට වඩා මේ සසර දුක භායනකයි. එසේ නම් අප කළ යුතුවන්නේ මේ ධර්මය දැක අවබෝධයෙන් මෙතෙහි කිරීමයි. දීර්ඝ සංසාර ගමනේ සතර අපායේ නොවැටී එතනින් අත් මිදෙන්න යහපත් වූ මාර්ගය මෙයයි.

පින්වතුනි, සැවැත් නුවර ජේතවනාරාමයේදී, තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ වාසිජටෝපම සූත්‍ර දේශනාව දේශනා කරනවා. මෙහි “වාසිජට” යනු වෘෂ්ටි යන අදහසයි. වෘය යනු වඩුවෙක් ළඟ තිබෙන උපකරණයක්. තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙම සූත්‍ර දේශනාව සිදු කරනු ලබන්නේ වෘෂ්ටි උපමා කරගෙනයි.

**ජානතෝ හං භික්ඛවේ පස්සතෝ
ආසවා හං ඛයං වදාමි**

මහණෙනි, මම දන්නා අයට කෙළෙස් නැති කරන ආකාරය (ආශ්‍රව නැති කරන ආකාරය) දේශනා කරනවා.

**නෝ අජානතෝ - නෝ අපස්සතෝ
නො දන්නා අයට නො දක්නා අයට නොවේ.**

අප දැන් දන්නා අය බවට පත්විය යුතුයි. දක්නා අය බවට පත්විය යුතුය. දන්නා බව නම් මේ පිළිබඳව ඥාණයක් ඇතිකර ගැනීමයි. දක්නා ස්වභාවය නම් සමාධිය මනාව වැඩෙමින් ඇති ශක්තිය වැඩි වෙමින් එහි ඵලය දැකීමයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ බලාපොරොත්තු වුණා. මේ කියන දේ ඇසිය යුතු බව. (කීකරු බව) කියන දේ නො අසන අයට හොඳින් කියනවා, කරුණාවෙන් කියනවා, තරමක් තදින් කියනවා. නමුත් තරහින් නොවේ. එසේත් අහන්නේ නැති නම් තදින් කියනවා. මෙවැනි අයට “මෝඝ පුරුෂ” යන වචනය බුදුරජාණන් වහන්සේ භාවිතා කර තිබෙනවා.

බෝධිසත්වයන් වහන්සේ සාරාසංඛ්‍යකල්ප ලක්ෂයක් පෙරුම් පුරා අවබෝධ කරගත් වතුරායී සත්‍යය ධර්මය එනම් මේ දේශනා කරන ධර්මය පහසුවෙන්ම අවබෝධ කරගන්න පුළුවනි. ඒ ධර්මය දැනගන්න, දැකගන්න උවමනාවක් නැත්නම් එය අභාග්‍යසම්පන්නයි.

මිළඟට බුදුරජාණන් වහන්සේ, දන්නා අයට, දක්නා අයට අනුශාසනා කරනවා, කුමක්ද මේ දන්නා නුවණ, දක්නා නුවණ.

එය මෙලෙසින් අනුශාසනා කරනවා.

- ❖ රූපය ගැන දන්නා නුවණ හා දක්නා නුවණ.
- ❖ රූපයේ සමුදය (හට ගැනීම) පිළිබඳව දන්නා නුවණ හා දක්නා නුවණ.
- ❖ රූපයේ අත්ථංගමය (නිරෝධය, නැතිවීම) පිළිබඳ දන්නා නුවණ හා දක්නා නුවණ.

- ❖ වේදනා පිළිබඳව දන්නා නුවණ හා දක්නා නුවණ.
- ❖ වේදනාවේ සමුදය පිළිබඳව දන්නා නුවණ හා දක්නා නුවණ.
- ❖ වේදනාවේ අත්ථංගමය පිළිබඳව දන්නා නුවණ හා දක්නා නුවණ.

- ❖ සඤ්ඤාව පිළිබඳව දන්නා නුවණ හා දක්නා නුවණ.
- ❖ සංඤ්ඤාවේ සමුදය පිළිබඳව දන්නා නුවණ හා දක්නා නුවණ.
- ❖ සඤ්ඤාවේ අත්ථංගමය පිළිබඳව දන්නා නුවණ හා දක්නා නුවණ.

- ❖ සංඛාර පිළිබඳව දන්නා නුවණ හා දක්නා නුවණ.
- ❖ සංඛාරයෙහි සමුදය පිළිබඳව දන්නා නුවණ හා දක්නා නුවණ.
- ❖ සංඛාරයෙහි අත්ථංගමය පිළිබඳව දන්නා නුවණ හා දක්නා නුවණ.

- ❖ විඤ්ඤාණය පිළිබඳව දන්නා නුවණ හා දක්නා නුවණ.
- ❖ විඤ්ඤාණයෙහි සමුදය පිළිබඳව දන්නා නුවණ හා දක්නා නුවණ.
- ❖ විඤ්ඤාණයෙහි අත්ථංගමය පිළිබඳව දන්නා නුවණ හා දක්නා නුවණ.

මේ රූප, වේදනා, සඤ්ඤා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ යන මේ ස්කන්ධයන් පිළිබඳව අවබෝධයක්, එහි හට ගැනීම සහ අත්ථංගමය පිළිබඳව අවබෝධයක් තිබෙනවා. මේ දන්නා අයට, දක්නා අයට ආශ්‍රව නැති කරන ආකාරය බුදුරජාණන් වහන්සේ අනුශාසනා කළේ මෙලෙසිනි. එසේනම් අප හැම දෙනාම දන්නවා පමණක් නොව, සමාධියෙන් දැකිය යුතුයි.

අප රූපයේ ස්වභාවය දකිනවා. මෙහි රූපයේ ස්වභාවය යනු එහි අස්සාදය (පෙනුම, ස්වභාවය), ආදීනවය, නිස්සරණයයි. මුලින්ම මෙහි අස්සාදය දැකිය යුතුය. නැත්නම් එහි ආදීනවයක් දකින්නට පුළුවන් කමක් නැහැ. මලක ස්වභාවය (ලස්සන, පියකරු බව) දුටු පසුවයි එහි පරවීම පිළිබඳව

අවබෝධය ඇති කර ගත හැකි වන්නේ, මල් පුජා කරන ගාථාවෙන් ම එය මනාව අවබෝධ වෙනවා.

**“පුජේම් බුද්ධං කුසුමේන හේන
පුඤ්ඤෙන මේතේන ලහාමි මොක්ඛං
පුජ්චං මිලායාති යථා ඉදුම්මේ
කායෝ තථායාති විනාස භාවං”**

මේ නොයෙක් වර්ණයෙන් පිරිපුන් මල බුදුනට පුජා කරමි. ඒ පිනෙන් මට මෝක්ෂ සුවය ලැබේවා. මේ මල මිලාන වී යන්නේ යම්සේද, මාගේ ශරීරයත් විනාශ වී යනවා. මෙය **නිස්සරණයයි**. මෙහි අල්ලා ගැනීමක් නැහැ. අත්හරින්න යනුවෙනුයි පවසන්නේ. **අස්සාදයත්, ආදිනවයත්, නිස්සරණයත්** මෙම ගාථාව තුළින් දැක්වෙන පුළුවනි. රූපයක අප දැකිය යුත්තේ ලස්සන, වර්ණය, හැඩය (පවිච්ඡපන්න ස්වභාවය) නොව එහි අස්සාදය, ආදිනවය, නිස්සරණය යන ස්වභාවයයි. මේ ආකාරයට ම වේදනා, **සඤ්ඤා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ** යෙහි ද ස්වභාවය අවබෝධ කරගන්න පුළුවනි.

මිලුගට රූපයේ **සමුදය** පිළිබඳව අවබෝධයක් ඇති කර ගත යුතුයි. **පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, ආකාස, විඤ්ඤාණ** මෙය හටගන්නේ ආහාර ප්‍රත්‍යයෙන් බව අවබෝධයෙන් දැකිය යුතුයි.

මිලුගට රූපයේ **අත්ථංගමය** එනම් විනාශ ස්වභාවය දැකිනවා. හේතුව නැතිවීමෙන් ඵලය නැති වී යන බව අවබෝධ වෙනවා.

**ඉති ඉමස්මිං සති - ඉදං හෝති
ඉති ඉමස්මිං අසති - ඉදං නහෝති**

**මෙය ඇති කල්හි මෙය ඇත.
මෙය නැති කල්හි මෙය නැත.**

- ❖ මේ හේතුව ඇති නිසයි මේ ඵලය හටගන්නේ. මේ හේතුව නොමැති නම් ඵලය නැත.
- ❖ මේ අල්ලා ගැනීම (ලෝභය) නිසයි මේ ඵලය (ආශාව) හට ගන්නේ. අල්ලා ගැනීම නොමැති නම් මේ ඵලය ද නැත.
- ❖ මේ තෘෂ්ණාව නිසයි ඉපදුනේ. තෘෂ්ණාව නොමැති නම් ඉපදීමක් නැත.
- ❖ හමු වීම නිසයි වෙන්වීමක් තිබෙන්නේ, හමු වීමක් නොමැති නම් වෙන්වීමක් නොමැත.

**“ඉමස්ස උජ්ජාදා - ඉදං උජ්ජේජති
ඉමස්ස නිරෝධා - ඉදං නිරුජ්ජධති”**

මෙය හට ගැනීමෙන් (උපත) මෙය හට ගන්නවා. මෙය නැතිවෙලා යාමෙන් මෙය (උපත) නැතිවෙලා යනවා. මෙලෙසින් රූපයේ අත්ථංගමය (නිරෝධය) දැකිනවා. මේ **රූප, වේදනා, සඤ්ඤා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ** යන ස්කන්ධ පහ, **ස්කන්ධ, ධාතු, ආයතන** යන තුන් ආකාරයෙන් ම අවබෝධයෙන් දැකිය යුතුයි. මේ ආකාරයයි බුදුරජාණන් වහන්සේ දන්නා නුවණ, දක්නා නුවණ යැයි සඳහන් කළේ. මෙම අවබෝධය තුළින් මනාව සමාධිය වඩන්න පුළුවනි.

යම් මහණ කෙනෙක් එනම් නික්ෂු - නික්ෂුණී, උපාසක - උපාසිකා භාවනානුයෝගීව සිටින විට, උපාදානය නොකර ආසුව කෂය වේ නම් හොඳයි කියා කැමැත්ත ඇතිවෙනවා. එනම් ග්‍රහණය නොකර, අල්ලා නොගෙන කෙලෙස් නැති කරන්න පුළුවන් නම් හොඳ යයි හවනා කරන කෙනෙකුට නිතරින් පුළුවනි. සම්මුතියට මම මගේ යයි පැවසුව ද, පරමාර්ථ ධර්මයට කිසිවක් අයිති නැති නිසයි “උපාදානය කරන්න එපා”, “අල්ලා ගන්න එපා” යයි පවසන්නේ. ඔබට - අපට සිතෙන ආකාරයට නොයක් දේ සිතට ගලා එන්නේ නැතිව කෙලෙස් වලින් බැහැරව හිත සන්සුන්ව සිටීමට පුළුවන් නම් හොඳයි. දෙනෙත් වසා ගතහොත්, දුරුවන් ගැන, ගේ - දොර ගැන, ඇතිවූ දේ ගැන, නැති වූ දේ ගැන, කවුරු කළ දෙයක් ගැන නිතර මතකයට එන්නට පුළුවනි. උපාදානයකින් තොරව කෙලෙස් කෂය කරන්න එනම් ලෝභ, ද්වේෂ, මෝහ නැති කරන්න සිතුවත්, එසේ වන්නේ නැහැ. නමුත් එසේ නොවීමට හේතුව අනුශාසනා කරනවා.

ඵයට හේතුව නම් **සතර සිව්ටන් එනම් සතර සති පට්ඨානය වඩන්නේ නෑ. වැඩිලා නැහැ.**

සතර සතිපට්ඨාන

- ❖ කායානුපස්සනා
- ❖ වේදනානුපස්සනා
- ❖ චිත්තානුපස්සනා
- ❖ ධම්මානුපස්සනා

එමෙන්ම සතර සමයක් ප්‍රධාන වීරියය වඩන්නේ නැතැ හෝ වැඩිලා නැතැ.

සතර සමයක් ප්‍රධාන වීරියය

- ❖ නූපන් අකුසල් නූපදවා ගැනීමට ගන්නා උත්සාහය.
- ❖ උපන් අකුසල් නැති කිරීමට ගන්නා උත්සාහය.
- ❖ නූපන් කුසල් ඉපදවීමට ගන්නා උත්සාහය.
- ❖ උපන් කුසල් වැඩිදියුණු කිරීමට ගන්නා උත්සාහය.

මිළඟට සතර ඉර්ධපාද නොවැඩීම.

- ❖ ඡන්ද
- ❖ චිත්ත
- ❖ වීරිය
- ❖ විමංසා

මිළඟට පඤ්ච ඉන්ද්‍රිය නොවැඩීම.

- ❖ ශ්‍රද්ධා ඉන්ද්‍රිය
- ❖ වීරියය ඉන්ද්‍රිය
- ❖ සති ඉන්ද්‍රිය
- ❖ සමාධි ඉන්ද්‍රිය
- ❖ ප්‍රඥා ඉන්ද්‍රිය

මිළඟට පඤ්ච බල නොවැඩීම.

- ❖ ශ්‍රද්ධා බලය
- ❖ වීරියය බලය
- ❖ සති බලය
- ❖ සමාධි බලය
- ❖ ප්‍රඥා බලය

මිළඟට සජ්ත බොජ්ඣංග ධර්ම නොවැඩීම.

- ❖ සති සම්බොජ්ඣංගය
- ❖ ධම්මච්චය සම්බොජ්ඣංගය
- ❖ වීරිය සම්බොජ්ඣංගය
- ❖ පීඨි සම්බොජ්ඣංගය
- ❖ පස්සද්ධි සම්බොජ්ඣංගය
- ❖ සමාධි සම්බොජ්ඣංගය
- ❖ උපේක්ඛා සම්බොජ්ඣංගය

අවසානය, ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය නොවැඩීම.

- ❖ සම්මා දිට්ඨි
- ❖ සම්මා සංකප්ප
- ❖ සම්මා වාචා
- ❖ සම්මා කම්මන්ත
- ❖ සම්මා ආජීව
- ❖ සම්මා වායාම
- ❖ සම්මා සති
- ❖ සම්මා සමාධි

දැන් අපට භාවනාවට සුදුසු කරුණු තිබෙනවා. සතර සතිපට්ඨානය වඩන්න ඕන. සතර සමයක් පදන් වීරියය වඩන්න ඕන. සතර සාධපාද වඩන්න ඕන. පඤ්ච ඉන්ද්‍රිය දියුණු කරන්න ඕන. පඤ්ච බල දියුණු කරන්න ඕන. සජ්ත බොජ්ඣංග ධර්ම වඩන්න ඕන. ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය අනුගමනය කරන්න ඕන. එවිට උපාදානයෙන් තොරව මේ කෙලෙස් ප්‍රභාණය වෙනවා. උපාදානය වෙන්වේ නැතැ. අප කළ යුතු දේ ගොනු කර තිබෙනවා. කෙලෙස් යනු ගැටළු ඇති කරන දේ. විෂබ්ඡ, එනම් රාග, ද්වේෂ, මෝහ ගැටළු නැති වෙනවා යනුවෙන් අනුශාසනා කරන්නේ, මේවා වඩන එක වැඩෙන එක මෙය දෙකක්. සමහරු වඩනවා, නමුත් වැඩෙන්නේ නැතැ. වැඩෙනවා කියන්නේ එහි ඵලය තිබෙන්න ඕනි. සමාධියට පත්වන විට සෝවාන් මාර්ගය, ඵලය දෙකම තිබෙන්න ඕනි. මාර්ග, මාර්ග ඵල කියන්නේ එයයි. වඩන්න ඕන. වැඩෙන්න ඕන. දැන් අපි උත්සාහ දරනවා, වඩනවා, දැනෙනවා. නමුත් ඒ වේලාවට පමණයි. නමුත් පසුව නැතිවෙලා යනවා. එවිට ඵලය එහි රැඳෙන්නේ නැතැ.

ඔබ සමහර විට කියනවා, මම උත්සාහ දරනවා ගහ හදන්න. ඒ වුනාට හැදෙන්නේ නැතැහැනේ. ගහට පොහොර දමනවා. ඒත් ගහ හැදෙන්නේ නැත්තේ එහි අඩුවක් තිබෙනවා. ඔබත් එහෙමයි. ආහාර ගන්නවා, ප්‍රතිකාර ගන්නවා. නමුත් මේ ලෙඩේ සුව වෙන්නේ නැතැහැනේ. ඒ නිසයි දේශනා කළේ වඩන්න ඕන. වැඩෙන්නේ නැතැ යනුවෙන්.

බුදුරජාණන් වහන්සේ උපමාවකින් දක්වනවා, කිකිලියක් බිත්තර අටක් හෝ දහයක් හෝ දොළසක් දාලා, ඒ උඩින් ඉදගෙන උණුසුම් කර එය හොඳින් රකින්නේ නැතිව නිය පාසලින් (නිය තුඩින්) හෝ මුව තුඩින් බිත්තරය පලාගෙන එළියට එයි කියලා හිතුවට එහෙම වෙන්නේ නැතැ. බිත්තරය හොඳින් රකින්නේ නැතිව උණුසුම් නොදී සිත සිත හිටිය පමණින්ම එහි තුළ

සිටින පැටවු එලියට එන්නේ නැහැ. තටාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා

“එවමේව බෝ හික්කවේ, භාවනානුයෝගමනුයුත්තස්ස හික්කනෝ විහරතෝ කිඤ්චාපි ඒවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජෙය්‍ය, අහෝ වත මේ අනුපාදාය ආසවේති චිත්තං විමුච්චෙය්‍යාති. අථ ඛිවස්ස අනුපාදාය ආසවේති චිත්තං විමුච්චති.

“යම් භාවනානුයෝගීව සිටින හික්කුචකට උපාදාන නැතිව ආශ්‍රවයන්ගෙන් මාගේ සිත මිදෙන්නේ නම් නොදැයි යනුවෙන් කැමැත්තක් ඇතිවුනත්, එසේ ආශ්‍රවයන්ගෙන් මිදෙන්නේ නැහැ.” එයට හේතුව කුමක්ද? නොවඩනා ලද සිත නිසා යයි කිව යුතුයි.

යම් යෝගාවචරයෙක් විසින් උපාදානය නොකර කෙලෙස් නැති කරන්න නම්, සතර සතිපට්ඨානය, සතර සමයක් පදනම් විරියය, සතර ඉර්ධිපාද වඩන්න ඕන. පඤ්ච ඉඡ්ඤිය, පඤ්ච බල දියුණු කරන්න ඕන. සජ්න බොජ්ඣංග ධර්ම වඩන්න. ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයෙහි ශීල, සමාධි, ප්‍රඥා ඔස්සේ ගමන් කළ යුතුය. මේවා දියුණු කළ යුතුයි. එතකොට යෝගාවචරයා, (හික්කු, හික්කුණි, උපාසක, උපාසිකා) සිතන්න අවශ්‍ය නැහැ, මගේ දැන් කොපමණ කෙලෙස් ක්‍ෂයවී තිබෙනවාද කියා. මෙම මාර්ගයේ නියම ආකාරයෙන් ගමන් කරනවා නම් මේ ආශ්‍රවයන් ක්‍ෂය වුනේ කවදාද? කොපමණකින්ද යනුවෙන් ගැටළුවක් ඇතිවෙන්නේ නැහැ.

මෙතන දී බුදුරජාණන් වහන්සේ වෑ මිට (වාසිජට) උපමාව ගෙනහැර දක්වනවා. වඩුවෙක් හෝ ඔහුගේ අනවැසියෙක් (ගෝලයෙක්) මේ වෑ මිටෙන් ප්‍රයෝජන ගන්න කොට කාලයක් ගතවන විට ඒ වෑ මිට ගෙවෙනවා. ඇඟිලි වල සලකුණු ඒ වෑමිටෙහි පවතිනවා. අද දවසේ කොපමණකින් වෑමිට ගෙවී තිබෙනවා දැයි දවස අවසානයේදී නොබැලුවත්, කාලයක් යනවිට වෑ මිට ගෙවී ඇති බව ඔහු අවබෝධ කරගන්නවා. එලෙසම යෝගාවචරයා සතර සතිපට්ඨාන ආදී ගමන් මාර්ගය අනුගමනය කරනවා නම් දවස අවසානයේ කොපමණකින් ආශ්‍රව ක්‍ෂය වී ඇති දැයි බැලිය යුතු වන්නේ නැහැ. මෙලෙස කාලයක් යන විට රාග, ද්වේෂ, මෝහ ආදී කෙලෙස් ක්‍ෂය වී ඇති බව දැනෙන්න පටන් ගන්නවා.

අවසානයේ උපමාවකින් දක්වා තිබෙනවා, වේවැල් වලින් කරන ලද පාරුවක්, ඔරුවක්, නැවක්, හය මාසයක් මුහුදේ තියලා හේමන්න කාලයේ

ගෙනවිත් ගොඩින් තියනවා. අවිච්ච වේලිලා, වැස්සට තෙමිලා, යට කොටස දුබල වෙලා. ඒ වගේ මේ මාර්ගයේ ගමන් කරන විට අපේ කෙලෙස් සංයෝජන දුබල වී යනවා.

සංයෝජන දහය නම්,

- ❖ සක්කාය දිට්ඨි
- ❖ විචිකිච්ඡා
- ❖ සීලබ්බන පරාමාස
- ❖ කාමරාග
- ❖ පටිඝ
- ❖ රූප රාග
- ❖ අරූප රාග
- ❖ මාන
- ❖ උද්ධච්ච
- ❖ අවිජ්ජා

මේ දහය නමයි අපි සසරට බැඳ තබන්නේ. මේවා දුක් ගෙනදෙන සංයෝජනයයි. මේවා බුරුල් වෙන්න, ලිහෙන්න පටන් ගන්නවා. නැව හෝ ඔරුව දුබල වී වේවැල් ගැලවී යන්නා සේ මෙලෙසින් රාග, ද්වේෂ, මෝහ ආදී කෙලෙස් පහසුවෙන් ක්‍ෂය වෙලා යනවා.

මෙම සූත්‍ර දේශනාව ගැඹුරු නමුත් සරලයි. අපගේ ජීවිතයට ළංකරගන්න පුළුවන් ඉතාම වටිනා උතුම් සූත්‍ර දේශනාවක්. සතර සතිපට්ඨානයේ පටන් ආයුෂී අෂ්ටාංගික මාර්ගය ඔස්සේ ගමන් කර, ශීල, සමාධි, ප්‍රඥා ගුණ වැඩිමෙන් ඔබගේ ජීවිතයට පිහිටක්, සැනසිල්ලක්, සුවයක් ලබාගන්න ඔබ හැමදෙනාටම ආරාධනා කරනවා.

මේ උතුම් දේශනාව වතුරාර්ය සත්‍යය ධර්මය අවබෝධය පිණිසම හේතු වේවා! යි අධිෂ්ඨාන කරමු.

